

Lesarabræv

Siðamisbrot – hvat er tað? –
og hvussu ávirkar tað offrið?

Í hesum døgum hevur verið skrivað um siðamisbrot – ella tað vit vanligar kalla inest – orsakað av einum dómi í einum tilikum máli.

Vit vilja ikki – og kunnu heldur ikki smb. tagnarlyftið – umrøða hetta ítökliga mál, men vit undrast á so lítið nuanserað skrivningin hevur verið og hvussu lítil áhugi ella sympati víst hevur verið offrinum.

Hetta er ein sera umfatandi problematikur, og skulu vit ikki í hesi grein víðgera allar síður av einum tilikum máli, men fara vit at royna at lýsa støðuna, sæð frá sjónarmiðin-

um hjá offrinum.

Nevnast kann, at í Danmark og Noregi vísa kanningar, at uml. fjórða hvør genta emferð í lívi sínum verður útsett fyri siðamisbroti. Tað er einki, sum talar fyri, at tøluni skulu vera lægri í Føroyum.

Gjørt verður vart við, at vit ikki skriva um tað málið, ið júst nú er aktuelt, men meira generelt um inestoffur.

Hvat er inest?

Vithava valt at nýta definitionina hjá norsku Kari Killén Heap, Dr. philos., ið er ein av teim fremstu granskarum inn-

an viðurskiptini hjá børnum, ið verða útsett fyri umsoygssvigt. Definition: »Barn, som udsætt for seksuelle overgreb i familien, omfatter barn, som av voksne omsorgspersoner involveres i seksuelle aktiviteter, som de hverken emosjonelt eller seksuelt er udviklingsmessig modne for, som de heller ikke er i stand til å forstå og anerkende ved, og som de derfor heller ikke er i stand til å gi et informert samtykke til. Dvs., at seksuelle overgreb er aktiviteter, hvor voksne bruker barnet til å dekke sine egne seksuelle behov. De seksuelle overgrepene omfatter et bredt spektrum av aktiviteter fra lek med seksuelt innhold, berøring, masturbasjon, oral, anal og genital samleie.»

Børn, ið verða útsett fyri inest, eru ofta børn, ið hava eina lítila kenslu av sjálvsvirði.

Børn lita á – og eiga sjálvsagt at kunna lita á – vaksni fólk. Tá eitt vaksni fólk ger seg inn á eitt barn, kann eitt barn við lítilli sjálvsvirðing illa trúgva, at tað hevur rætt til at mótmæla, tí tann vaksni má jú vita, hvat rætt er og hvat skeið er.

Innast inni veit barnið, at tað sum verður framt ímóti tí er skeið, og barnið kann hava áhilsir um, at um tað sigur nokrum frá, kunnu ræðulig ting fara at henda. T.d. at siðamisbrótari, um hann býr saman við barninum, verður koyrdur út, mamman verður ill og kedd, og offrið kennir seg at hava ábyrgdina av tí, ið hendir.

Avleiðingarnar av longri tíðs misnýtslu av barni eru sera álvarslegar fyri barnið. Barnið ella tann ungi fær ongantíð kenslu av, sjálvsur at ráða yvir egnum likami. Hinvegin fáa tey avskeiðlað forhold til likam sitt og tætt samband við onnur. Atburður teirra er merktur av misnýtsluni. T.d. kann barnið vísa eina seksualiseraða atferð, ið ikki er aldursvarandi, móti øðrum børnum og vaksnum.

At eitt barn kann verða misnýtt í árávis, uttan at siga tað fyri nokrum, er heilt vanligt. –

Summi siga tað ongantíð.

Skomm og skuldarkensla fáa tey av tí.

Skuldarkensla tí barnið fær ta fatan, at tað má vera tí sjálvum, nakað er galið við. Hvi skuldi eitt vaksni fólk, ið ein annars átti at kunna litið á, framt eitt tilíkt misbrot ímóti tí. Skomm, tí tey óttast fyri, at reaktiónin fer at verða, at fólk

halda, at barnið sjálf hevur verið úti um tað. Ótti fyri at eingin vil trúgva teimum. Ótti fyri, hvat fer at henda, um tey avdúka, hvat fer fram.

Her er týðningarmikið at hava í huga, at tá tosað verður um inest, snýr tað seg um ein vaksan og eitt barn, og eitt barn kann ongantíð hava ábyrgd av, hvat eitt vaksni fólk ger, tí liggur ábyrgdin av seksuelli misnýtslu ALTÍÐ hjá tí vaksna.

Tá eitt barn hevur ákært eitt vaksni fólk fyri siðamisbrot, fær barnið eina gjølla frágreiðing, um hvørjar avleiðingar ein tilík ákæra førir við sær.

Tað fær at vita, hvat fer fram,

sum t.d. avhoyringar, rættargongd o.l.

Um so er, at siðamisbrotið er nakað, ið barnið hevur »funnið uppá« vísa kanningar, at barnið skjótt brýtur saman og sigur sannleikan, tí trýstið undir kanninum er sera stórt fyri barnið.

Tí er vandin fyri, at nakar, ið er ósekur, verður dømdur, minimalur.

Hagtøl vísa, at minni enn 1/5 av teimum, ið verða ákærð fyri siðamisbrot, jætta seg sekan.

**Maiken Mortensen og
Sjúrður Johannessen**
sosialráðgevar

Klaksvíkingar
á odda í 2. deild

Tríggir dystir vórðu spældir í 2. deild seinasta vikuskiftið. Í Klaksvík vann Klaksvíkar Klubbi 1 við 12 stigum móti 6 á Tórshøll. Á liðnum hjá klaksvíkingum stóð Sonhard Johannessen seg best við 20 eygum í meðal, meðan Jóhannes Skárup var besti maður hjá Tórshøll við 17 eygum í meðal.

Í Havn spældu Kaggin og Klaksvíkar Klubbi 2. Hesin dysturin endaði við 10-8 til klaksvíkingar. Gottard Olsen var besti klaksvíkingurin við 13 eygum í meðal, meðan Hogni í Dali stóð seg best hjá Kagganum við 11 eygum í meðal.

Á Tvøroyri vann Tvøroyrar Klubbi stórsigur á Mimi við 18 stigum móti ongunum.

Støðan í 2. deild nú tvey umfør eru spæld er tann, at Klaksvíkar Klubbi 1 er á odda við 26 stigum, Kaggin og Tvøroyrar Klubbi hava 24 stig hvør, síðani

kemur Klaksvíkar Klubbi 2 við 14 stigum og aftast Mimi við 2 stigum.

Besta liðið í 2. deild fer upp í 1. deild komandi leikár.

Tveir dystir hava verið í 3. deild. Mjorkadalsmenn vundu 14-4 á Tvøroyrar Klubba. Bestur spælarin var Jens Jørgensen frá Mjorkadali. Hann hevði 10,4 eygu í meðal. Tórshøll vann 14-4 á Marinustøðini. Besti spælarin var Edvard Remberg hjá Tórshøll við 13 eygum í meðal.

Annað umfarið í 1. deild verður spælt hetta vikuskiftið.

Støðan her er tann, at Marinustøðin og Havnar Klubbi liggja á odda við hvør sínum 12 stigum, síðani kemur Mimi 2 við 10 stigum, Mimi 1 hevur 8 stig og Tvøroyrar Klubbi og Vágs Klubbi hava 6 stig hvør.

Besta einstaka úrslitið í 1. deild hevur René Sørensen frá Marinustøðini

við ikki minni enn 32 eygum í meðal. Men Eirikur Nielsen og Steingrímur Samuelsen liggja eisini væl framvið við ávikavist 25 og 24 eygum í meðal.

Dystirnir í dag eru hesir: Mimi 1 fær vitjan av Marinustøðini, Havnar Klubbi skal spæla móti Mimi 2 og í Suðuroynni verður lokaluppgerð millum Vágs Klubba og Tvøroyrar Klubba.

FLÍSAHANDIL

Tann 1. nov. tekur Anna á Argjaboga yvir handil min við flisum.

Viðskiftafólk, vinir og kenningar verða tí henvið boðin til samkomu í holunum hjá

**Annú, Argjabogagata 22
mánadag, 2. nov. kl. 16-18.30**

Eg vil nýta høvið til at takka viðskiftafólki og øðrum, eg havi samstarvað við tey seinastu árin, og eg vil ynskja Onnu góðan byr fram-yvir.

Opið verður mánad.-friggjad. kl. 16-18.30
løgardag kl. 9-11. – Telefon/fax 18098

Per Bloch-Kristensen

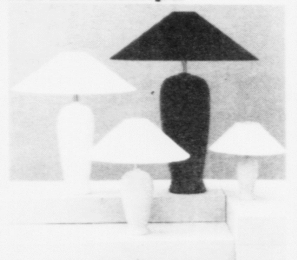
Barnahjálpar-
grunnurin

Studningar til illa stødd børn verða útbýttir í desember mánaða. Umsóknir um slíkan styrk eiga at vera nevndini í hendi í seinasta lagi **25. november 1992.**

Umsóknarbløð fáa tygum við at skriva til Barnahjálpargrunnin v/ Kristian á Dul, Box 182, 110 Tórshavn, ella við at ringja tlf. 12000.

TRÍGGIR HØVUÐSVINNINGAR:

**Snotulig klassisk
keramikklampa**

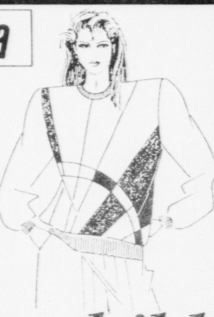

frá **BALSLEVS BYGGIBÚÐ**
Hoyvik - Box 3309 - 110 Tórshavn - Tlf. 11122

HØVUÐSVINNINGUR:

Lucia

stás-
niður-
deilur
og
trøygja
frá
handlinum
við
konufólka-
stásinum
øllum,

Hjá **Jørghild**
N. Wintnersgata 9 - Tlf. 12988

HØVUÐSVINNINGUR:

**Nýgerð ella umvæling av
15 fermetra kamari/rúmi**

PROFA v/ Landavegin
Handan Á - 100 Tórshavn - Tlf. 18066

HØVUÐSVINNINGUR:

**Olympus Trip AF S-2
fototól**

Hent, lítið og lætt v/ sjálv-
stillandi focus og øðrum
henteiknum frá

SMS FOTO & VIDEO

Tlf. 19820 Postsmaga 1058 FR-110 Tórshavn